

# MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

A „Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület” hivatalos közlönye.

MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

**ELŐFIZETÉSI ÁR:**

Egész évre 6 kor, fél évre 3 kor., egyes szám 20 fillér.  
Előfizetési pénzek és reklamációk  
BALKÁNYI ERNŐ könyvnyomdájába küldendők.

Felélős szerkesztő: SINKOVICH ELEK.

Kiadó:

A Vendvidéki Magyar Közművelődési Egyesület.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények e lap szerkesztőségébe küldendők.

Hirdetési díj: 3 hasábos peltisor egyszeri hirdetésnél 20 fillér, többszori hirdetésnél soronként 13 fillér.  
Nyílter peltisora 50 fill.

## Aszály és inség.

1863-ban az Isten csapása nehezedett erre az országra. Nem esett eső kora tavasztól késő őszig, s az ennek nyomán támadt szárazság irtóztató pusztulást okozott. Ezek és ezek pusztultak el éhség által, a marhaállomány kipusztult, az ipar és kereskedelem megbénult s úgy látszott, mintha a pusztulás örvénye felé sodorná ezt a sokat szenvedett nemzetet a könyörtelen végzet. Azonban túleltük az 1863-ik esztendőt is, jöttek jobb évek s a nagy csapást kihevertük. De akik éltek abban az időben, úgy emlékeznek vissza erre az esztendőre, mint életüknek egyik legnagyobb megpróbáltatására.

Az 1863. réme kísért 1904-ben. Aszály, inség fenyeget, már itt kopogtat a rém az ajtókon, bennünk nincs erő, hogy meg tudjuk akadályozni a bejövetelet. A muraszombati járás még szerencsés, itt a legutóbbi esőzések sokat segítettek. A kukoricánál és sárjúnál ugyan legtöbb helyen megkészt nálunk is az eső, de a többi vetemény szinte szemmel láthatólag fejlődik és jó termést ígér.

De vannak részei az országnak, ahol május óta nem esett eső, vagy ha esett is, nem volt annak semmi látshatja. Ezeket a vidékeket sújta természetesen legsúlyosabban az aszály. Itt felelte rossz eredményeket mutat fel az aratás, úgy mennyiség és minőség tekintetében. De már ha az aratás

nem is ütött be, reméltek valamit a sujtott gazdák a kukoricától, burgonyától és egyéb veteményektől meg a szőlőtől. Reméltek, mert azt hitték, hogy júniustól augusztusig talán csak lesz eső, amely fentartás és táplálja a veteményeket.

A június, július és augusztus hónapok azonban nem váltották be a reményeket, melyeket a gazdák fűztek hozzájuk. Nem esett eső. Eltekintve egy-két szerencsésibb vidéktől, bódító hőség, tikksztó szárazság volt mindenütt az országban. Oda van a tengeri, a burgonya, a többi kerti vetemény a hőség és szárazság kiirtotta.

Élég lett volna néhány órai, sűrű eső s Magyarország földjein hervadó, lankadó milliónyi értékek szünt és életet kaptak volna. De nem adott a haragvó Istenesség egy negyedórai esőt sem, a forró nap sugar gyertyellen erővel szívja ki a föld életét erejét. A tengeri tejszerű torzokat termelt, a burgonya alig nagyobb a diónál s az is ki van aszva, meg van pörkölve. Dinye, tök, uborka eltorzult és izellen.

Hogy többet ne mondjunk, Európa legtermékenyebb részében, a Bácskában, inség, elebe néz a jóléthez szokott kiszagda. Ahol az aratás félig-meddig beütött, ott nem fogják olyannyira megérezni a pusztító nyári szárazságot. De megsínyleni természetesen itt is fogják, mert hiszen a tengeri termés s a vetemények igen súlyosan esnek a mérlegbe.

Növeli a veszedelmet a takarmányhiány.

Kiszott a fű a réteken, mezőkön, gulyának, ménesnek alig van hol legelnie. Most még csak hagyján, mert ha száraz, aszott is a fű, a sárju, nagykeservesen csak megeszti a marha. De mi lesz majd télen? Amit el kell tenni félre, a takarmány nem termett meg. A gazda kenytelen lesz eladni a marhaját, melyre pedig egéző szüksége van, mert nem bírja eltartani.

S mindezeknek tetejébe jön a drágaság. Már ma is hallatlan árak vannak. Liszt, kenyér, zöldség, vetemény és a hus ára már oly magasra szökött, hogy a haziasszonyok panaszával van tele minden város. De még hagyján ez a mostani drágaság. Két-három hónap múlva, télen s a tavasszal előreláthatóan oly borzasztó lesz a drágaság, hogy attól kell tartanunk, hogy nemcsak a szárazság által sujtott vidékeken, de a városokban is tányát út a legborzasztóbb rém, az inség. A magyar nép legszegényebb rétegeit az Úr 1904-ik esztendejében éhínség fenyegeti.

Ez a vigasztalan perspektíva egészen határozott. Feltartóztatlanul jön a végzet, pontosan meg lehet állapítani, mikor következik be az inség valamely faluban.

S mikor az ilyen megdöbbenő bizonyossággal állunk szemben, el kell reá készülnünk. Ugy a magános ember, mint a község, város, a kormány és a vasutak mindenképpen készüljenek el, hogy lehetőleg tempilák a veszedelem élet. Elősorolni e helyen mindana intézkedéseket, melyek

## TÁRCA.

### Meglepetés.

I.

Az asszony szórakoztalan ütgetett napernyővel egy félig nyitott orgonagát, de lelke a férfi beszédével foglakozott, a Bátor Gőzvály, akinek sovar pillantása vágyva követte mozdulatait.

— Nezze, — fogta meg indulatosan a kezét — jöjjön delután, jöjjön estelefe... jöjjön, amikor akar... de jöjjön!... es tegyen boldoggá eskőjával, ölelésevel.

Nem kapott semmi választ. Sallayne most egy apro kavicsot piszkált nagy igyekezettel, de arca pirba borult, a melle indulatból pihegett.

— Orrültse!... — mormogta inkább maga ele, de a férfi meghallotta.

— Hat mondjuk, hogy örültse, de egyike a legszentebb örültsegeknek, amire úgy vágyom, és amire — ne tagadja — maga is vágyik...

Az asszony valami tagadó mozdulatot intett a fejével, majd így szolt:

— Menjünk!... esteledik. Lassan megindultak hazafelé.

Sallayne befelagodzott Bator Geza karjába, aki szótlanul ment mellette, okos számtással engedve az asszonynak időt arra, hogy meggondolja, megfontolja az előbbi beszélgetést.

A hogy alatt vezetőket az utjuk és míg aul

az Ipoly folydogált palóc lassúsággal, a hegytetőről az esti szellő le-lekapta az ezernyi fehérvirágos fa illatát és körülsimította vele az asszony égő homlokát, kipírult arcát.

Beérték a városba, ahol már is feltámadt az esti korzó, amikor az ember lepton-nyomon kenytelen köszönti egy-egy ismerősének, és a fúttca egyik legszebb helyére érve, Sallayne otthon volt.

Kezet nyujtott a fiatal embernek és mikor ez átható pillantással kutatót be a szemébe, a lelkebe — engedelmis megadással mondta:

— Jól van... elmegyek!

II.

Sallay már harmadszor csinálta meg a számvetést amelyből nyilvánvaló lett, hogy tovább nem rejtegetheti a dolgot. Valami százhuszer korona lehetett a hiány, amit három év óta szedegetett ki lassan-lassan a pénztárból, anélkül, hogy a pótlására csak gondolhatott is volna. Azaz, hogy eleinte gondolt, de később már szó sem lehetett róla, mert a hiány es az örvény nőtt, egyre nőtt... annyira, hogy hosszú, gyötrelmes éjszakák kísérelte gondolatai után úgy találta, hogy csak holttestével tudná betemetni ezt a mélyeseges irt.

Megborzadva e gondolatra, valahányszor eszébe jutott; de hiába, — mas módot, mas megoldást nem igen tudott találni. Így lettek előtte már számosan, akik közül csak kevésben volt meg a leleknek oly erdje, hogy a bűnért bűnhődni is merjen, és az erredje előkelő társadalmi állás után eltűrje azt, hogy embertársai, mint család gazembert bélyegezzék meg.

Megint számolt:

— Három meg kettő, az öt... meg négy az kilenc meg három, tizenkettő...

Majd ismét gondolataiba tévedt, hogy miképpen jutott idáig?... Isteneim! Hat hogy jut ide az ember? Elindul a lejtőn, amikor aztán látja, hogy nem is olyan nagy dolog, nem is olyan veszedelmes, hat meg tovább...

Végeredményben — tekintve az okokat is — a dolog mindegy... de Sallay azt hiszi, hogy mégis az asszony...

Nem — meg közöttük az együttlérés. Bizaltnalano, nem értik egymást, titkolózik s így e férfi bizony másutt keresse fel azt a meleget, ami az életből, a családi tűzhelyből hiányzott; az asszony pedig büszke lélek, aki nem tudott simulni, nem akart jó lenni hozzá.

Es így történt, hogy utaik elváltak, egyre jobban és jobban elágazva és most, mikor olyan nagy szüksége volna rá, hogy valakinek elpanaszolja nagy keservét, mélyeseges bukasát, olyan messze vannak egymástól, hogy talán meg sem értenék már az egymás szavát. — Nincs, nincs senkije, egyedül áll, mint a sivatag közepén a magányos fa...

Felkeresné ugyan a feleségét, de megalázkodás nélkül nem teheti, nem is teszi...

Pedig... lehet, hogy az utolsó beszélgetésük volna...

Megkíséri, hogy némi erélyt sugalljon magának.

— Eh, felére ezekkel a hüvös gondolatokkal, — mondja hangosan, hogy előt szót halljon

az előrelátható inséggel szemben szükségessé válnak, nem lehet. De mindenki, a ki józan és előrelátó, meg tudja ítélni, mit kell tennie, hogy könnyebben viselhesse el az eredménytelen öszt a borzasztó telet. A hatóságokra az államra, nagy új feladatokat ró ez az idej rossz áldatlan esztendő.

## Felhívás a magyar közönséghez!

Országszerte kezdtes viszhagra talált az a mozgalom, mely kiadta a hazafias jelszót; „Pártoljuk a magyar ipart!”

A Felvideki Magyar Közművelődési Egyesület maga is teljes mértékben át van hatva ennek a mozgalomnak nemzetgazdasági fontosságától és jelentőségétől, a midőn ezuttal egy ország híres magyar iparcikk érdekében fordult szavával a magyar közönséghez.

Ásványvizekkel gazdagabb ország Magyarországnal nincs. Száz száma hever kihasználatlanul a jobbnál jobb ásványvíz forrás s azokban a nemzeti tőke. Az üzem alatt lévő pedig nem tudnak boldogulni és nem használhatják ki kellőleg a magyar földből kibugyogó és az emberiség javára, egészségének megővése és fenntartására termelt drága kincsek.

Mert mi magyarok még mindig jobbnak tartjuk az idegent. Saját véreinktől és saját termékeinktől elvonjuk a filléreket, idegenért, rosszabbért vagy legalább nem is jobbért viszont nem sajnáljuk a koronákat. És különös, hogy ahol ásványvíz van, mégis nálunk talál legbiztosabb piacot minden idegen víz. Az idegenek boikottálják a magyar föld és a magyar ipartermékeit, de azért mi vigan isszuk tovább a gieszhüblit, a melynek Magyarország a legjobb piaca, s a többi külföldi forrásból eredő ásványvizet, melyek mind nem mint gyógyvizek, hanem mint asztali és borvizek fogyasztatnak hazánkban, sokkal nagyobb mennyiségben, mint bármelyik első rendű és azokkal versenyképes magyar ásványvíz.

Pedig ha a magyar ember ezen névze teljesen felesleges, nélkülözhető, nem is olcsóbb, nem is jobb, nem is egészségesebb és nem is magyar italokat szintén

boikottálna, az az ellenséges külföld eljárásával szemben hazafias reváns volna, bárha aránylag csak keveseket érintene, — míg nálunk a magyar termény és magyar ipar kérdése szegény és gazdagnak élet-érdeke.

A Felvideki Magyar Közművelődési Egyesület magyar nemzetgazdasági tekintetben csak hazafias kötelességet teljesít tehát, a mikor a magyar ásványvizeket s ezek közül első sorban az ország híres hontszántói saványvizet a magyar közönség szíves figyelmébe és pártfogásába ajánlja.

Nemcsak a magyar iparnak, de a magyar közművelődésnek is érdeke, hogy a hont-szántói saványvizet a magyar közönség minél kevesebben felkarolja és fogyassza.

Konkoly-Thege Sándor orsz. képviselő, a hont-szántói saványvíz tulajdonosa ugyanis szerződésileg kötelezte magát egyesületünkkel szemben, hogy a nevezett saványvizet az évtől kezdve, mint F. M. K. E. hont-szántói saványvizet hozza forgalomba s annak a kifizetéségnél megrendel minden palackja után egy fillért biztosít az egyesület magyar közművelődési céljainak előmozdítására.

Egyesületünk erje a magyar társadalomban gyökerezik és ezt nem viszonozhatjuk azzal, hogy oly iparcikkeket és terményeket ajánljunk, a melyek nem elsőrendűek. De miután meggyőződésünk szerint;

a szántói saványvíz általánosan elismert kitűnő magyar természetes ásványvíz; a szántói saványvíz minden külföldi és hazai ásványvízzel versenyképes, nemcsak jósága, tisztasága, csira-mentessége, gyógyhatása és üdítő voltánál fogva, hanem, mert azt a modern forrás-technika és higiénia szempontjából kezelik;

a szántói saványvizet mint természetes gyógyvizet számos orvosi tekintély ajánlja, mely mint óvszer is fölötte ajánlható járványos betegségek alkalmával és megbecsülhetetlen értékkel bír maláriás betegségekénél; a szántói saványvíz a legkitűnőbb asztali borvíz s nem lévén vasas, a bort nem festi meg, gyümölcsnedvvel keverve pedig a legüdítőbb ital;

a szántói saványvíz elsőrendű minő-

ségű s versenyképessége miatt számos kiállításán nagy kitüntésekben részesült;

a szántói saványvíz, — dacára hogy elsőrendű, jól kezeit, versenyképes természetes ásványvíz, mégis legolcsóbb az összes piacra kerülő ásványvizek között. Ugyanis: 25 drb 1:3 literes nagyságu palackot tartalmazó rekesz 9 korona; egy 50 drb. 0.7 literes nagyságu palackot tartalmazó rekesz 12 korona 50 fillér, az ipoly-szakállási állomáson feladva, hová, ha a kiürült palackok bérment visszaküldetnek, az állomástól a forráshoz és a visszafuvarozás költségeivel együtt egy palack 10 fillérbe kerül és így, ha valakinek már rekesze és üvege van, a szántói saványvíz, legnagyobb távolságra küldve is, olcsóbb még a közönséges szódavíznel is;

a szántói saványvíz erős palackokban küldetik szét, a kiállítás izléses, a töltés természetes és tiszta, a legjobb minőségű katalóniai dugók használatnak, címkeje — mely a vörös kereszt védjegyével van ellátva és melyen a vegyelemzés is olvasható — a kupak, szóval az egész kiállítás a legkényesebb igényeket is kielégíti, a szétküldés nagy gondal csomagolt, erős és könnyű rekeszekben történik, melyek több szállítást is kiállanak.

A szántói saványvíz megrendelhető a forrás-kezeléségnél, melynek postája: Hont-Szántó.

Kérjük, követeljük, fogyasszuk tehát, a hol vagyunk és a merre járunk a hont-szántói saványvizet.

Fogyasszuk a háztartásban, a gazdaságban, a társas életben, utazásaink közben mindenütt.

A magyar ipar és a magyar közművelődés anyagi érdekei nevében is tisztelettel kéri erre a magyar közönséget,

Nyitra, 1904. július hó 11-én,

a F. M. K. E. elnöksége:

Dr. Gyürky Géza, Thurócy Vilmos,  
ügyvezető alelnök. cs. és k. kamarás, elnök.

Clair Vilmos,  
főtítkar.

legalább, de szomorúan hangzik a szava, nem kel rá sehonnan viszhang.

Odakint alkonyul. Gyertyák gyujt, ami kísérleti fényt vet halvány arcára és tovább számol:

— Kettő meg három, az öt... meg négy, az kilenc... meg három, tizenkettő... Azaz... tizenkettő...

Az ajtó nyílik; a suhogó szoknyakkal friss levegőáram is tulol be rajta és felhangzik az asszony csendő szava:

— Jó estét, barátom!  
— Kezét csokolom, edes. Hol járt?  
— Kint voltam egy kicsit; fáj a fejem.

Es a férj — amint a kölcsönös hazugságaikon épült házasetükben szokassa lón — mutatott gyengédséggel csokolta meg a fehér homlokát, amit az asszony színelve tartott csokra.

Egy arcizma sem mutatta, hogy most a halalos ítéletet számította össze; az asszonyt nem is érdekelté volna a dolog, meg se látta, hogy olyan szokatlanul halavány a férje.

### III.

Az asszonyka felvette gyönyörű fehér ruháját, kezébe fogta elefántcsontfödelű, aranymeteszi imakönyvet s benyitott az urához.

— Megyek a templomba barátom!

Sallay végignézte és igen csinosnak találta, de különösen tetszett neki, hogy bementja, hová megy; eddig nem igen szokta.

Dacos lelken erőtt vett a gyengésség és megpróbálta a menyecskét itthon tartani.

— Maradjon ma nálam, kedvesem!... Szeretnék beszélni magával...

— Furcsa, — gondolta az asszony, — éppen most vannak bizalmasodó hajlamai. — Nem hajlott a szóra.

— Nem lehet, barátom, de — majd sietek vissza!

És érezve, hogy ellenkezéseért kárpótlással tartozik férjének, odatartotta neki homlokát:

— Na, csokolj meg!...

Még es k észre sem vette, minő vörösek a férje szeméi, minő dult az arca, minő zilált a lelke.

Sohasem törődtek az egymás dolgaival, de most különösen meg foglalkoztatta.

Sallay már menőben utána kiáltott:

— Azután imádkozzék értem is!

Kiért az utcára, amelynek levegője meleg és fűszeres volt a tavaszi szagoktól.

Gyöngye szellő mozgatta ezt az illatengert, hogy az ember szinte fűrdőt benne. A templomnak vette útját és onnan egyenesen levágott céljának: a Bátor Géza lakásához. A szive örülten dobogott, hanem az esze mi látat sem érzett az első lépés fölött. Az izgalmat csupán az újság, a szokatlanág okozta, és az, hogy ezuttal ő maga is hősnő; mert ilyen első lépéseket gyakran átélt már ő divatos írők leírásából, barátinói elbeszéléséből.

Kissé remegett mégis és ez a remegés gyöngye pirt fakasztott az arcán és néha-néha önkénytelen öszelborongott a pár perc múlva bekövetkezőre gondolva.

Az egy pillanatra sem jutott eszébe, hogy visszafordul. Sokkal határozottabb lélek volt.

Megnyomta az ajtó kilencset és behunhat a kapun.

Hátrevetette fátólyát és némi zavarral igéző elfoglaltsággal mondta:

— Eljöttem... itt vagyok!...

elfoglaltsággal mondta:

— Eljöttem... itt vagyok!

Bátor Géza a kicsi imakönyvre pillantva, gyözelmesen elmosolyodott, azután hozzálépett, kezét csokolt neki és megédelte:

— Enn drágám!... edes egyetlenem!...

### IV.

Sallayné kilopakodott az alkonyba és még egyet járt, mielőtt hazafele venné útját.

— Nagyon gyöngéd lesz ma az urához, — volt az első gondolata — ma megeredemli, szegény.

A légytartal, a bűnével nem is igen foglalkozott még közvetlenül a hatása alatt állt a mai délutánnak. Nem érezt még meg a dolog arra, hogy elmékedjek fölötte.

A nyakán, a karján ott égett még a Bátor Géza csokja és bizsereg furdótt lázas ereiben vér.

Alkonyodott.

Mi más volt mai est, mint a tegnapi!... A vágyak kielégítve, a bűn megelédelté!...

Az első lépés az örvény felé, amit feltartatlanul követ a többi...  
Hazáért.  
Nem fogadta senki. Az ajtó nyitva, a esteledék sehol. Az üres lakás, mint valami hangtalan



<sup>1</sup>/<sub>16</sub>-ad rész 14 korona 60 fillér, az u. o. 149. sz. tjkvben A. I. 1-6. sor 419, 420, 421, 434, 435, 447. h. hrsz. ingatlanból ugyanazt illető <sup>1</sup>/<sub>16</sub>-ad rész 19 korona 70 fillér, az u. o. 25. sz. tjkvben I. 2-3, 5-13. sor 411, 472, 483, 488, 489, 490, 491, 492, 496, 457. b. 497. hrsz. ingatlanból Skáper Miklóst illető <sup>9</sup>/<sub>192</sub>-ed rész 52 korona 56 fillérben, 2. hársz. ingatlanból ugyanazt illető <sup>9</sup>/<sub>192</sub>-ed rész 10 koronában, <sup>7</sup>/<sub>1</sub> sor 211. hrsz. ingatlanból ugyanazt illető <sup>9</sup>/<sub>192</sub>-ed rész 11 korona 12 fillérben, végül az u. o. 122. sz. tjkvben I. 1. sor 174, 175. hrsz. ingatlan egészben 40 koronában megállapított kiküldési árban az árverés elrendeltetik arra határnapul

1904. évi szeptember hó 17. napjának

delelőtti 10 órája Völgyköz község házához kitűzetelt azzal, hogy ezen határnapon a fenti ingatlanok esetleg a kiküldési áron alul is eladtni fog.

Bánatpénzül letendő a fentebb említett ingatlanok kiküldési árának 10<sup>9</sup>/<sub>100</sub>-a 13 kor., 5 kor. 60 fill., 23 kor. 40 fill., 31 kor. 60 fill., 5 kor. 25 fill., 1 kor. 11 fill. 4 korona.

Árverezni szándékozók tartoznak a bánatpénzt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezeihez letenni, avagy annak a bíróságnál előleges elhelyezéséről szülő elismervenyt átszolgáltatni.

A vételár 3 egyenlő részletben 3 hónap alatt fizetendő az árverés napjától számított 5<sup>9</sup>/<sub>100</sub>-s kamattal a muraszombati kir. adóhivatalnál.

Árverési hirdetmény kihoesajjtásával egyidejűleg megállapított árverési feltételek a hivatalos

órák alatt ezen kir. telekkönyvi hatóságnál és Völgyköz község hazánál megtekinthetők.

Az árverés a fenti telekkönyvzetőkönnyben feljegyzendő.

Kelt Muraszombatban, a kir. járásbírósgá mint telekkönyvi hatóságnál 1904. évi július 1-én.

Dr. Schick, kir. aljbíró.

ÜNNEPI  
IMAKÖNYVEK

→ AZ ISRAELITA ÜNNEPEKRE ←  
MAGYAR ÉS NÉMET FORDÍTÁSSAL

minden közönséges és finomabb  
KIADÁSBAN.  KIÁLLÍTÁSBAN.

NAPTÁRAK  
KAPHATÓK

BALKÁNYI ERNŐ  
papirkereskedésében

MURASZOMBATBAN.

Egy jóerkölcsű fiu  
**tanocul**

azonnal felvetetik

Arnstein Benő

fűszer- és csemegekereskedésében

ALSÓLENDVÁN.

Makulatura papir

kapható métermázsánként

20 koronáért

Balkányi Ernő

papirkereskedésében

ALSÓLENDVÁN.

# Fiume—Amerikai hajójárat.

A magy. kir. kormány felügyelete alatt álló

Fiume—newyorki vonalon

== szeptember 1-én indul a ==

## „PANNONIA“-hajó.

Menetdíj Fiumétól—New-Yorkig a III. osztályban, bőséges és

rendes ellátással együtt

== 120 korona. ==

Bővebb felvilágosítást nyújt, valamint hajójegyeket kiad:

**Orbán Ignác,**

kivándorlási meghatalmazott Vas- és Zala megye területére

SENTEGOTTHÁRDON.